

**Strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky
za obdobie rokov 2021 - 2023**

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK	3
ÚVOD	5
1 SITUÁCIA V OBLASTI DROGOVEJ PROBLEMATIKY PRED PRIJATÍM STRATÉGIE.....	6
1.1 Vývoj situácie v oblasti drogovej problematiky počas trvania Stratégie (v období rokov 2021-2023)	7
1.1.1 Štatistika Národného centra zdravotníckych informácií v oblasti drogovej závislosti - štatistické ukazovatele liečby užívateľov drog v Slovenskej republike	7
1.1.2 Počet záchytov OPL, trestných činov a páchatel'ov drogovej trestnej činnosti v rokoch 2021-2023	10
1.2 Východiská pre tvorbu Stratégie.....	12
1.2.1 Slovenský politický kontext	12
1.2.2 Európsky a medzinárodný politický kontext - východiska pre tvorbu materiálu	12
1.3 Participujúce subjekty Stratégie.....	13
1.3.1 Rada vlády SR pre protidrogovú politiku (ďalej len "Rada")	13
1.3.2 Subjekty participujúce na tvorbe a realizácii Stratégie	14
2 CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV ZODPOVEDNÝCH ZA PLNENENIE ÚLOH VYPLÝVAJÚCICH JEDNOTLIVÝM SUBJEKTOM ZO STRATÉGIE.....	15
2.1 Ministerstvo zdravotníctva SR.....	15
2.2 Ministerstvo vnútra SR.....	16
2.3 Ministerstvo financií SR.....	17
2.4. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	18
2.5 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.....	19
2.6 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.....	19
2.7. Ministerstvo spravodlivosti SR.....	20
2.8 Ministerstvo hospodárstva SR	21
2.9 Ministerstvo kultúry SR	22
2.10 Ministerstvo obrany SR	22
2.11. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	23
3 PLNENIE ÚLOH VYPLÝVAJÚCICH ZO STRATÉGIE	24
3.1 Plnenie úloh vyplývajúcich z uznesenia vlády SR č. 619 z 27. októbra 2021	24
3.2 Priority protidrogovej politiky v rámci Stratégie.....	24
3.3 Plnenie úloh vyplývajúcich zo Stratégie jednotlivým subjektom.....	24
3.3.1 Znižovanie ponuky drog.....	24
3.3.2 Znižovanie dopytu po drogách.....	28
3.3.3 Riešenie škôd súvisiacich s drogami	30
3.3.4 Medzinárodná spolupráca	31
3.3.5 Výskum, inovácia a prognóza.....	32
3.3.6 Koordinácia, riadenie a vykonávanie	33
ZÁVER	34

ZOZNAM SKRATIEK

CCWP	Pracovná skupina Rady Európskej únie pre colnú spoluprácu
CND	Komisie OSN pre omamné látky
CÚ	colné úrady
DRD	Kľúčový indikátor monitorovania úmrtí v súvislosti s drogami (Drug Related Deaths)
EMCDDA	Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť
EMPACT	Európska multidisciplinárna platforma proti hrozbám kriminality
ESPAD	Projekt európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách
EÚ	Európska únia
Europol	Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva
FR SR	Finančné riaditeľstvo SR
FS	finančná správa
HDG	Horizontálna pracovná skupina pre drogy
INCB	Medzinárodný úrad pre kontrolu omamných látok
KÚ FS	Kriminálny úrad finančnej správy
MF SR	Ministerstvo financií SR
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MK SR	Ministerstvo kultúry SR
MO SR	Ministerstvo obrany SR
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
MZVEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
NMCD	Národné monitorovacie centrum pre drogy
NPL	Nové psychoaktívne látky
OČTK	orgány činné v trestnom konaní
OPL	omamné a psychotropné látky
OSN	Organizácia spojených národov
PPZ	Prezídium policajného zboru
PZ SR	Policajný zbor Slovenskej republiky
Rada	Rada vlády SR pre protidrogovú politiku
SM OSN	Stála misia SR pri Organizácii spojených národov

***Strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky
za obdobie rokov 2021-2023***

SR	Slovenská republika
TAD	školské prieskumy Tabak-alkohol-drogy
TDI	Kľúčový indikátor dopytu po liečbe (Treatment Demand Indicator)
UNODC	Úrad OSN pre drogy a kriminalitu
WCO	Svetová colná organizácia
WHO	Svetová zdravotnícka organizácia WHO

ÚVOD

Predmetom materiálu "Strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky za obdobie rokov 2021 - 2023 (ďalej len "Strednodobé hodnotenie") je vyhodnotenie plnenia Národnej protidrogovej stratégie Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021 - 2025 s výhľadom do roku 2030 (ďalej len "Stratégia"), ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 619/2021.

V súlade s bodom B.3. predmetného uznesenia "*predložiť na rokovanie vlády strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky za obdobie rokov 2021 - 2023 vychádzajúce z odpočtov rezortných akčných plánov*" bolo vypracované predmetné Strednodobé hodnotenie.

Stratégia je v poradí šiestym strategickým dokumentom pre oblasť drogovej politiky v SR. Nadväzuje na Národnú protidrogovú stratégiu Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 - 2020, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 380/2013 (ďalej len "Stratégia 2013"). Tento dokument bol kľúčovým nástrojom na koordináciu a implementáciu opatrení v oblasti prevencie, liečby, rehabilitácie a boja proti drogovej trestnej činnosti.

Stratégia 2013 sa sústredila na dve základné osi: **zníženie dopytu po drogách a zníženie ich ponuky**. Zameriavala sa tiež na prierezové témy: **koordináciu, medzinárodnú spoluprácu**, ako aj **výskum, informácie, monitorovanie a hodnotenie**. Reagovala na aktuálne výzvy vrátane nárastu užívania metamfetamínu, potreby regulácie psychoaktívnych liekov, či infekčných chorôb ako HIV a hepatitída C.

Implementácia Stratégie 2013 prebiehala prostredníctvom akčných plánov (2013–2016, 2017–2020). Národným koordinačným orgánom je **Rada vlády Slovenskej republiky pre protidrogovú politiku**, ktorej predsedá minister zdravotníctva.

1 SITUÁCIA V OBLASTI DROGOVEJ PROBLEMATIKY PRED PRIJATÍM STRATÉGIE

Na základe uznesenia vlády SR č. 380 z 10. júla 2013 k návrhu Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2020, bodu B.1. bola vypracovaná "Hodnotiaca správa o plnení úloh vyplývajúcich z Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 - 2020" (ďalej len "Správa").

Ako sa v predmetnom dokumentu uvádza, pokiaľ ide o stav drogovej problematiky v popredí záujmu konzumentov OPL na území SR boli **marihuana**, jej produkty a **metamfetamín**. Množstvá zachytených OPL potvrdili, že metamfetamín patril spolu s marihuanou k najčastejšie zneužívaným OPL v SR. V súvislosti s metamfetamínom je potrebné zdôrazniť, že ide o dlhodobý rast záujmu páchatel'ov ako aj konzumentov tejto drogy v SR, čo potvrdzujú aj rastúce objemy zaisteného metamfetamínu pred rokom 2020¹.

Z dlhodobého hľadiska, na základe analýzy údajov o počte záchytov, množstve zaistenej drogy ako aj počte žiadateľov o liečbu a analýzy odpadových vôd je možné konštatovať, že v uvedenom období (pred rokom 2020) nastal v SR nárast záujmu o **kokaín**. Dlhodobý pokles záujmu konzumentov o **heroín** odrážal nástup generácie konzumentov, ktorí uprednostňujú látky so stimulujúcim efektom a minimálne invazívny spôsob užívania. Medzi užívateľmi **opiátov** bol v hodnotenom období zaznamenaný záujem o lieky s obsahom opiátov, napr. Tramadol, Tramal, Tramadol Retard, Tramal Retard a náplastí s obsahom fentanylu.

Hlavné skupiny NPL tvoria fenyletylamíny, tryptamíny, piperazíny, katinóny, syntetické kanabinoidy a iné látky (rôzne syntetické alebo rastlinné psychoaktívne látky, ktoré nemusia patriť do žiadnej inej chemickej skupiny), prevažne s entaktogénnymi, stimulačnými či halucinogénnymi účinkami. NPL boli často predávané konzumentom pod všeobecným názvom ako extáza alebo legálna alternatíva kokaínu, metamfetamínu atď. Veľmi populárne boli aj syntetické kanabinoidy, označované v niektorých skupinách užívateľov ako herba, imitujúce účinky marihuany, avšak s výrazne silnejším efektom.

Pokiaľ ide o **užívanie drog vo všeobecnej populácii**, dlhodobé realizované prieskumy preukázali, že v populácii 15-64 rokov dominovala marihuana. Jej zastúpenie bolo zreteľné najmä v mladších vekových skupinách 15-34 ročných, resp. 15-24 ročných. Prieskum užívania drog vo všeobecnej populácii v roku 2019, školské prieskumy TAD 2018, a ESPAD 2019 ukázal síce vysokú prevalenciu užívania marihuany, ale v porovnaní s predchádzajúcimi cyklami prieskumov bolo užívanie marihuany stabilizované.

Kľúčový indikátor dopytu po liečbe - TDI, ako indikátor harmonizovaný s medzinárodnými kritériami podľa metodiky EMCDDA sleduje NCZI² na základe štruktúrovaného zberu údajov od

¹ MV SR:2014-2021. Správy o stave a vývoji drogovej scény na území SR. Bratislava: MV SR, 2014-2021

² [Drogová závislosť – liečba užívateľa drog \(nczisk.sk\)](http://nczisk.sk)

poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Dáta poukazovali na kontinuálny nárast počtu liečených. Najčastejšie sa v rokoch 2013-2019 liečili muži, vo vekovom rozpätí 30-39 rokov a primárnym dôvodom liečby boli problémy so stimulačnými drogami, osobitne metamfetamínom. O druhé, resp. tretie miesto sa striedavo uchádzali pacienti liečení pre problémy s heroínom a marihuanou. V roku 2019 užívatelia stimulačných drog predstavovali zo všetkých liečených 42,7 %, v prevažnej väčšine sa jednalo o užívateľov metamfetamínu. Liečba užívateľov bola kontinuálne na vzostupe od roku 2009.

Kľúčový indikátor monitorovania úmrtí v súvislosti s drogami - DRD, je zacielený na monitorovanie úmrtí užívateľov opioidov, stimulancií a viacerých drog súčasne (polyúzus). DRD bol sledovaný na území SR z dvoch hľadísk. Jednak boli zisťované priame úmrtia zapríčinené intoxikáciou drogami, t.j. osoby umreli v dôsledku predávkovania alebo v dôsledku správania pod vplyvom drogy. Údaje sa získavali zo špeciálneho forenzného registra (Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou) a boli toxikologicky potvrdené. Ako príčina úmrtia sa v čase intoxikácie u týchto osôb preukázali najčastejšie opioidy a menej stimulačné drogy. Od roku 2010 sa počet úmrtí z počtu 20 osôb zvýšil na 32 v roku 2018 a 34 v roku 2019³.

Kľúčový indikátor infekčných ochorení súvisiacich s drogami - DRID sledoval zmenu trendov výskytu jednotlivých krvou prenosných infekčných chorôb ako HIV/AIDS, HCV, HBV, syfilis, medzi užívateľmi v liečbe.

Výskyt týchto infekcií je stabilizovaný na výrazne nízkej úrovni. Najrozšírenejším krvou prenosným infekčným ochorením medzi pacientmi v liečbe dlhodobo zostáva infekcia vírusom hepatitídy C.

1.1 Vývoj situácie v oblasti drogovej problematiky počas trvania Stratégie (v období rokov 2021-2023)

Vývoj situácie v oblasti drogovej problematiky v SR v období rokov 2021 až 2023 bol ovplyvnený implementáciou Stratégie. Implementácia stratégie sa zameriavala na zlepšenie dostupnosti liečebných a rehabilitačných služieb, prevenciu a znižovanie dopytu po drogách. Aj keď došlo k nárastu počtu liečených osôb, stále pretrvávajú výzvy v oblasti prevencie a liečby drogovej závislosti, ktoré si vyžadujú ďalšie opatrenia a zlepšenia v rámci implementácie stratégie do roku 2025.

1.1.1 Štatistika NCZI - štatistické ukazovatele liečby užívateľov drog v SR

V roku 2021 podstúpilo liečbu pre užívanie drog v SR celkovo 2 919 osôb. Z toho 74,3 % (2 168 osôb) bolo liečených v zdravotníckych zariadeniach MZ SR a iných zriaďovateľov a 25,7 % (751 osôb) v zdravotníckych zariadeniach MV SR.

Celkový počet liečených sa oproti prvému pandemickému roku 2020 prakticky nezmenil (8 osôb). V porovnaní s priemerom rokov 2016–2019, kedy bol zaznamenaný najvyšší počet liečených

³ŠIDLO J: 2020. Štandardné tabuľky ST 5, ST 6 pre REITOX/EMCDDA.

(priemerne 3 173 osôb), došlo k poklesu o 8,0 %. Výraznejší pokles bol evidovaný vo vstupoch do liečby v liečebných oddeleniach väzníc (-24,6 %), zatiaľ čo v zdravotníckych zariadeniach MZ SR a iných zriaďovateľov sa počet liečených nachádzal približne na úrovni priemeru rokov 2016–2019.

V špecializovanej protidrogovej liečbe prevládajú užívatelia, ktorí uvádzajú ako svoju primárnu drogu stimulancie. Tieto predstavovali 44,4 % liečených (1 295 osôb), pričom väčšina užívala drogy zo skupiny amfetamínov, najčastejšie metamfetamín (1 231 osôb). Počet užívateľov stimulancií od roku 2010 kontinuálne rastie a v súčasnosti tvoria najvyšší podiel v štruktúre liečených užívateľov drog.⁴

Po roku 2021 sa situácia v oblasti užívania drog v SR vyznačovala stabilizáciou počtu liečených osôb. Vznik nových syntetických látok predstavoval výzvu pre verejné zdravie a legislatívu, ktorá sa neustále prispôbovala novým trendom v drogovej problematike. Nárast liečených osôb vo vyšších vekových skupinách a neustály výskyt nových látok ukázali na potrebu zintenzívnenia prevencie a dlhodobých programov na podporu tých, ktorí bojujú s drogovou závislosťou.

V roku 2022⁵ podstúpilo liečbu pre užívanie drog v SR **2 977 osôb**. Z toho **75,7 %** (2 254) sa liečilo v zdravotníckych zariadeniach MZ SR a iných zriaďovateľov a **24,3 %** (723) v zdravotníckych zariadeniach MV SR. Počet liečených sa oproti roku 2021 mierne zvýšil (+58 osôb), no oproti priemeru rokov 2016–2019 došlo k poklesu o 6,2 %. V liečebných oddeleniach väzníc bol pokles výraznejší (-27,4 %), zatiaľ čo v zdravotníckych zariadeniach MZ SR a iných zriaďovateľov mierny nárast (+3,5 %).

Najčastejšou primárnou drogu boli **stimulancie** (41,4 %, 1 232 osôb), prevažne metamfetamín (1 173 osôb). Nasledovali **opiáty** (22,3 %, 665 osôb), hlavne **heroín** (592 osôb), a **kanabis** (18,3 %, 544 osôb). Ďalšie drogy: kombinácie psychoaktívnych látok (11,3 %), hypnotiká a sedatíva (4,3 %), prchavé látky (1,2 %), kokaín (1,0 %) a halucinogény (0,1 %).

Z celkového počtu bolo **43,4 % opakovane liečených**, **33,7 % liečilo prvýkrát**, a **17,6 % pokračovalo z predchádzajúceho roku**. Najviac opakovane liečených bolo medzi užívateľmi hypnotík a sedatív (65,1 %), prchavých látok (51,4 %) a metamfetamínu (44,5 %). Najväčší podiel pokračujúcej liečby bol u **heroínu** (62,5 %).

Drogové vzorce sa líšia podľa veku a pohlavia:

- **Mladí muži do 19 rokov:** kanabis (48,7 %), stimulancie (25,3 %).
- **Muži 20–39 rokov:** stimulancie dominantné, následne kanabis.
- **Muži 40+ rokov:** opiáty (50,3 %), stimulancie (27,2 %).
- **Mladé ženy do 19 rokov:** stimulancie (37,9 %), kanabis (36,4 %).

⁴https://data.nczisk.sk/statisticke_vystupy/Drogova_zavislost/Drogova_zavislost_liecba_uzivatela_drog_v_SR_2021_Sprava_k_publikovanym_vystupom.pdf

⁵https://data.nczisk.sk/statisticke_vystupy/Drogova_zavislost/Drogova_zavislost_liecba_uzivatela_drog_v_SR_2022.pdf

**Strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky
za obdobie rokov 2021-2023**

- **Ženy 20–29 rokov:** stimulancie (63,5 %), kanabis a kombinované drogy po 12,4 %.
- **Ženy 30–39 rokov:** stimulancie (44,8 %), opiáty (31,3 %).
- **Ženy 40+ rokov:** opiáty (53,7 %), hypnotiká a sedatíva (26,6 %).

Priemerný vek užívateľov sa pohyboval od **13,5 rokov** (MDMA) po **48,5 rokov** (hypnotiká a sedatíva u žien), pričom mladí užívatelia dominujú hlavne pri kanabise a stimulanciách, starší pri opiátoch a sedatívach.

Podľa údajov NCZI z roku 2023⁶ vzrástol počet liečených z drogovej závislosti od roku 2004 o štvrtinu.

V roku 2023 sa v SR liečilo **2 896 osôb**, čo je o 81 osôb menej ako predchádzajúci rok. Muži tvorili 80,5% všetkých liečených a ženy 19,5%. Takmer polovica podstúpila liečbu opakovane. Najčastejším dôvodom liečby bola závislosť na **metamfetamíne, heroíne a marihuane**

V roku 2023 prevládali v špecializovanej protidrogovej liečbe užívatelia **stimulancií** (**39,5 %**, 1 144 osôb) ako primárnej drogy (t. j. drogy, ktorá spôsobuje užívateľovi najväčšie problémy a pre ktorú bola zahájená jeho liečba). Väčšina z nich užívala drogu zo skupiny amfetamínov, najčastejšie **metamfetamín** (1 079 osôb). Užívatelia **opiátov** ako primárnej drogy tvorili **25,2 %** osôb v protidrogovej liečbe (731). Z nich **heroín** užívalo 594 osôb a ostatné druhy opiátových drog 137 osôb. Užívatelia primárnej drogy zo skupiny **kanabis** (konope) tvorili **17,6 %** liečených klientov (510 osôb). Z nich 487 osôb užívalo **vňat' konope t. j. marihuanu**.

Z hľadiska veku boli najpočetnejšou skupinou v protidrogovej liečbe osoby vo veku 30 – 39 rokov (1 058 liečených), 40 a viac rokov (846 liečených) a 20 – 29 rokov (819 liečených). Medziročný pokles počtu liečených pacientov oproti roku 2022 bol zaznamenaný vo všetkých vekových skupinách okrem 40-a viacročných. Práve u osôb vo veku 40 a viac rokov kontinuálne rástol počet liečených od roku 2016, zatiaľ čo v ostatných vekových skupinách bol pozorovaný pokles.

Takmer polovica (48,7%, 1409 osôb) liečených užívateľov drog **už bola v minulosti liečená**. Najviac opakovane liečených bolo v skupine užívateľov hypnotík a sedatív (75,2% užívateľov tejto drogy), prchavých látok (64,3%) a metamfetamínu (50,3%). Prvýkrát v živote sa liečilo 36,5 % osôb a 11,7 % pokračovalo v kontinuálnej liečbe z predchádzajúceho roku.

Najčastejším spôsobom podávania primárnej drogy u liečených užívateľov drog bolo **fajčenie** (35,7%, 1 035 užívateľov). **Injekčne** si drogu aplikovalo 27,0% liečených (783 užívateľov), užívanie **šnupaním** uviedlo 23,1% liečených (669 užívateľov).

Najviac liečených pacientov pochádzalo z Bratislavského kraja (108,0 na 100 000 obyvateľov daného kraja), z Trnavského (74,2 na 100 000) a Žilinského kraja (67,3 na 100 000). Najmenej liečených ľudí bolo z Prešovského kraja (13,4 na 100 000). Okrem Bratislavského kraja, kde prevládali

⁶ https://www.nczisk.sk/Aktuality/Pages/Drogova-zavislost-liecba-uzivatela-drog-v-Slovenskej-republike-v-roku-2023.aspx?utm_source

**Strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky
za obdobie rokov 2021-2023**

užívatelia heroínu, bolo v ostatných krajoch najviac pacientov podstupujúcich liečbu pre užívanie stimulačných látok.

Tab. č. 1: Liečenie užívateľa drog v rokoch 2021-2023

Zdroj: NMCD

	rok					
	2021		2022		2023	
Primárna droga podľa veku prvého užívania	do 17 r.	spolu	do 17 r.	spolu	do 17 r.	spolu
Opioidy (spolu)	125	285	123	292	167	405
Kokaín (spolu)	9	23	3	28	9	42
Stimulanciá okrem kokaínu (spolu)	499	1215	418	1123	372	1 137
Hypnotiká a sedatíva (spolu)	5	108	11	125	5	144
Halucinogény (spolu)	3	7		3		6
Prchavé inhalanty	14	19	29	34	12	14
Kanabis (spolu)	313	466	297	514	279	507
Kombinované psychoaktívne drogy	132	296	150	333	151	303
Počet nástupov na liečbu podľa roku	1100	2419	1031	2452	995	2 558
Celkový počet pacientov (vrátane pokračujúcej liečby)	2919		2977		2896	

1.1.2 Počet záchytov OPL, trestných činov a páchatel'ov drogovej trestnej činnosti v rokoch 2021-2023

Na vývoj situácie na drogovej scéne SR mali v období rokov 2021-2023 vplyv aj záchyty OPL, ktoré významným spôsobom ovplyvnili dostupnosť jednotlivých látok. Nižšie uvedené tabuľky uvádzajú počty záchytov jednotlivých OPL ako aj počty prípadov a páchatel'ov drogovej trestnej činnosti v hodnotenom období.

**Strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky
za obdobie rokov 2021-2023**

Tab. č. 2: Záchyty OPL v rokoch 2021-2023

Zdroj: PPZ

ROK		2021		2022		2023	
		jednotka	počet záchytov	zaistené množstvo	počet záchytov	zaistené množstvo	počet záchytov
Hašíš	g	12	168	25	265,83	26	9545,43
Marihuana	kg	1054	146,402	905	103,545	840	107,725
Rastliny konope	ks	20	284	4	76	4	49
Heroín	g	54	35495,5	35	413,643	40	1467,24
Kokaín	g	27	543,2	46	6225,29	45	3695,74
Amfetamín	g	2	1	2	1,029	6	25,581
Metamfetamín	g	896	23247	740	5902,74	624	8308,41
Tabletky extázy - MDMA	tableta	51	939	32	393	37	17626
prášok MDMA	g	28	151,3	19	57,206	27	412,797
LSD	dávka	5	39	6	74	7	57
Iné		144		152		221	
Spolu		2293		1966		1880	

Tab. č. 3: Počet trestných činov a páchatel'ov drogovej trestnej činnosti v rokoch 2021-2023

Zdroj: PPZ

		Rok		
		2021	2022	2023
Trestné činy	Počet trestných činov	1806	1093	1411
	Počet objasnených trestných činov	1316	790	904
	Objasnenosť v %	72,8	72,3	64
Páchatelia spolu	Počet páchatel'ov	1548	1020	1172
	Mladiství	52	47	46
	Maloletí	2	1	1

1.2 Východiská pre tvorbu Stratégie

1.2.1 Slovenský politický kontext

Stratégia je postavená na princípoch ukotvených v právnom rámci SR. Jej cieľom je ochrana a zlepšovanie spoločenského a individuálneho blaha, zabezpečenie verejného zdravia, zvýšenie bezpečnosti obyvateľstva a uplatňovanie multidisciplinárneho, integrovaného, vyváženého a dôkazmi podloženého prístupu k riešeniu drogovej problematiky.

Medzi základné strategické dokumenty patrí Ústava Slovenskej republiky, ktorá v článku 40 garantuje právo každého jednotlivca na ochranu zdravia. Ďalším významným dokumentom je Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie 2021 – 2024⁷, ktoré kladie dôraz na zabezpečenie kvalitnej a dostupnej zdravotnej starostlivosti, podporu alternatívnych trestov pri drogových deliktach a systematické financovanie mimovládnych organizácií, ktoré sa venujú prevencii a ochrane pred závislosťami.

Za kľúčový strategický rámec možno považovať aj dokument „Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (Slovensko 2030)⁸“. Ten v časti venovanej Integrovanému rozvojovému programu I – Ochrana a rozvoj zdrojov, jasne akcentuje podporu zdravého životného štýlu, najmä prostredníctvom týchto priorit:

- **I.3.4.** – Vytvoriť systém systematickej prevencie, včasnej diagnostiky a intervencie, vrátane systému výchovy a osvetu v oblasti zdravého životného štýlu a duševného zdravia, vrátane boja so závislosťami;
- **I.3.8.** – Podporovať zdravý životný štýl a zodpovednosť za vlastné zdravie a prevenciu chorôb, vrátane zvýšenia úrovne zaočkovania populácie, zdravého stravovania a prevencie psychických porúch.

Rovnako dôležité sú aj Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávnych krajov, ktoré kladú dôraz na prevenciu, podporu zdravia a zdravý životný štýl.

1.2.2 Európsky a medzinárodný politický kontext - východiska pre tvorbu materiálu

Tvorba slovenskej drogovej politiky vychádza nielen zo skúseností získaných pri implementácii predchádzajúcich národných protidrogových stratégií a z aktuálnej situácie v SR, ale aj z poznatkov a informácií o medzinárodnom vývoji a jeho dopadoch na Slovensko.

SR aktívne spolupracuje s medzinárodnými organizáciami zaoberajúcimi sa problematikou drog. Patria medzi nich najmä UNODC⁹, ktorý je hlavným medzinárodným subjektom v oblasti boja proti nelegálnym drogám a organizovanému zločinu, INCB¹⁰, nezávislý expertný panel, ktorý

⁷ https://www.vlada.gov.sk/site/assets/files/2439/pvvsr_2021-2024.pdf?csrt=6851129712940857601

⁸ <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>

⁹ <https://unis.unvienna.org/unis/sk/about/unvienna.html>

¹⁰ <https://unis.unvienna.org/unis/sk/about/unvienna.html>

monitoruje a podporuje implementáciu dohovorov OSN o kontrole drog a EMCDDA¹¹, ktoré je centrom informácií o drogách v EÚ. Jeho úlohou je zhromažďovať, analyzovať a šíriť „faktické, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie“ o drogách a drogovej závislosti a tým poskytovať svojim čitateľom spoľahlivý a na dôkazoch podložený obraz o drogovom fenoméne na európskej úrovni.

Dôležitú úlohu zohráva aj HDG¹², ktorá pôsobí pri Rade EÚ a Pompidou Group¹³ fungujúca v rámci Rady Európy, ktorej je SR členským štátom.

Ako členská krajina EÚ, SR rešpektuje základný politický rámec a hlavné priority EU v oblasti drogovej politiky. Pri príprave národných strategických dokumentov vychádza z relevantných európskych politík a odporúčaní. Hlavným medzinárodným východiskom pre tvorbu aktuálnej stratégie bola Stratégia EÚ v oblasti drog na obdobie 2021 - 2025¹⁴. Táto bola doplnená a rozpracovaná v podobe Akčného plánu EÚ v oblasti drog na obdobie 2021-2025¹⁵, ako aj ďalšími strategickými dokumentmi, ako je napríklad Stratégia Európskej únie pre bezpečnostnú úniu na roky 2020 – 2025¹⁶.

1.3 Participujúce subjekty Stratégie

Na základe uznesenia vlády SR č. 610/2012 z 31. októbra 2012 o prenose pôsobnosti v oblasti protidrogovej politiky a monitorovania drogovej situácie Slovenskej republiky sa od roku 2013 stal gestorom protidrogovej politiky minister zdravotníctva SR. V nadväznosti na toto rozhodnutie bol zriadený poradný, koordinačný, iniciatívny a kontrolný orgán vlády SR – Rada vlády SR pre protidrogovú politiku, ktorá plní úlohy vo verejnom záujme v oblasti drogovej problematiky.

1.3.1 Rada vlády SR pre protidrogovú politiku (ďalej len "Rada")

Rada predstavuje kľúčový koordinačný a strategický orgán v oblasti protidrogovej politiky. Jej hlavnou úlohou je zvyšovať efektívnosť opatrení v tejto oblasti prostredníctvom koordinácie aktivít všetkých dotknutých ústredných orgánov štátnej správy, ďalších štátnych orgánov, ako aj príslušných inštitúcií a organizácií.

Rade predsedá minister zdravotníctva SR. Na základe uznesenia vlády SR č. 215/2013 bol schválený jej štatút a vymenovaní členovia¹⁷. Podpredsedami Rady sú minister spravodlivosti SR a minister školstva, vedy, výskumu a športu SR¹⁸. Ďalšími členmi sú minister vnútra SR, minister financií SR, minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, minister práce, sociálnych vecí

¹¹ https://www.euda.europa.eu/index_en

¹² <https://www.consilium.europa.eu/sk/council-eu/preparatory-bodies/horizontal-working-party-drugs/>

¹³ <https://www.coe.int/en/web/pompidou>

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/sk/resources/publications/european-union-drugs-strategy-2021-2025/>

¹⁵ <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/fd218c19-c5d6-11ec-b6f4-01aa75ed71a1>

¹⁶ <https://slord.sk/aktualita/nova-bezpecnostna-strategia-eu-na-roky-2020-az-2025/>

¹⁷ poznámka: zloženie Rady v danom období

¹⁸ poznámka: názvy ministerstiev pred rokom 2025

a rodiny SR, minister hospodárstva SR, generálny prokurátor SR a splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.

1.3.2 Subjekty participujúce na tvorbe a realizácii Stratégie

Medzi subjekty participujúce na tvorbe a realizácii Stratégie patria:

- Ministerstvo zdravotníctva SR
- Ministerstvo vnútra SR
- Ministerstvo financií SR
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR¹⁹
- Ministerstvo spravodlivosti SR
- Ministerstvo hospodárstva SR
- Ministerstvo kultúry SR
- Ministerstvo obrany SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Okrem týchto rezortov boli doplnené aj ďalšie dôležité subjekty, napr. generálny prokurátor SR, Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, atď.

Na základe nominácií z uvedených subjektov vznikla pri Ministerstve zdravotníctva SR "Pracovná skupina pre tvorbu, implementáciu a vyhodnocovanie Národnej protidrogovej stratégie SR", ktorá zabezpečuje odborné a operatívne aktivity v rámci prípravy a realizácií stratégií.

¹⁹ názvy rezortov v danom období

2 CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV ZODPOVEDNÝCH ZA PLNENENIE ÚLOH VYPLÝVAJÚCICH JEDNOTLIVÝM SUBJEKTOM ZO STRATÉGIE.

Ako vyplýva z uznesenia vlády SR č. 619 z 27. októbra 2021 za plnenie jednotlivých úloh vyplývajúcich zo stratégie sú zodpovedné nasledujúce subjekty.

2.1 MZ SR

MZ SR v rámci Stratégie plnilo široké spektrum úloh, ktoré boli rozdelené podľa šiestich tematických oblastí stratégie. V oblasti znižovania ponuky drog MZ SR spolupracovalo s organizáciami disponujúcimi povoleniami na zaobchádzanie s OPL druhej a tretej skupiny. Zabezpečovalo zber údajov týkajúcich sa NPL. Významnú pozornosť venovalo aj falšovaným a neregistrovaným liekom. V záujme presadzovania práva a ochrany verejného zdravia MZ SR zintenzívňovalo analytickú činnosť a zvyšovalo dostupnosť informácií.

V oblasti znižovania dopytu po drogách MZ SR zabezpečovalo univerzálnu prevenciu orientovanú na podporu zdravého životného štýlu detí a mládeže a zdravotnú osvetu zameranú na problematiku užívania legálnych aj nelegálnych návykových látok. Pokračovalo sa v informačných kampaniach o negatívnych dôsledkoch užívania OPL, vrátane NPL.

V rámci poskytovania liečebnej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach MZ SR boli zabezpečované programy tzv. čistej liečby, substitučnej liečby opioidovo závislých, ambulantná i psychiatrická starostlivosť, ako aj doliečovanie a psychosociálna rehabilitácia. Zároveň sa venovala pozornosť vytváraniu špecializovaných služieb pre zraniteľné skupiny, ako sú ženy či osoby so špecifickými potrebami. Monitorovalo sa tiež prepojenie medzi liečbou a resocializáciou, ako aj vplyv rodových rozdielov na prístup k starostlivosti. MZ SR zároveň zabezpečovalo registráciu nových liekov s obsahom OPL.

Pri riešení škôd súvisiacich s drogami MZ SR plnilo úlohy súvisiace s epidemiologickým sledovaním hlavných indikátorov drogovej problematiky. Koordinovalo celoštátny systém včasného varovania o výskyte NPL, ktoré by mohli predstavovať zdravotné riziko. Sústredilo sa na špecializovanú prevenciu infekčných ochorení prenášaných krvou, najmä medzi vnútrožilovými užívateľmi drog, čím sa podieľal na znižovaní zdravotných rizík v populácii.

V oblasti medzinárodnej spolupráce sa MZ SR aktívne zapájalo do spolupráce s medzinárodnými organizáciami, ako sú UNODC, INCB, CND a WHO. Spolupracovalo tiež s Pompidou Group a aktívne pôsobilo v HDG pri Rade EÚ, kde plnilo úlohy vyplývajúce z členstva SR. MZ SR pokračovalo v plnení úloh na základe grantovej zmluvy uzatvorenej medzi MZ SR a EMCDDA. Na základe nej sa spracovávali a detailne analyzovali kvantitatívne a kvalitatívne informácie z prieskumov a odborných štúdií. Spolupráca s EMCDDA umožnila nielen zabezpečiť vysoký štandard zberu a spracovania údajov, ale aj zosúladiť národné aktivity so štandardmi a

požiadavkami EÚ v oblasti monitorovania drogovej situácie. Vďaka úzkej koordinácii s EMCDDA mohlo MZ SR efektívnejšie prispievať k spoločnému európskemu systému výmeny dát, ako aj získať prístup k odbornému poradenstvu a podpore pri implementácii najnovších metodických prístupov a analytických nástrojov.

Vo sfére výskumu, inovácií a prognóz MZ SR realizovalo aktivity zamerané na monitorovanie drogovej situácie a podporu vedecko-výskumných činností.

V oblasti koordinácie, riadenia a vykonávania stratégie MZ SR zohrávalo kľúčovú úlohu ako gestor Stratégie. Zabezpečovalo koordináciu zainteresovaných subjektov a metodicky riadilo realizáciu úloh vyplývajúcich zo Stratégie. Zvolávalo zasadnutia Rady. Pri MZ SR pôsobila tiež Pracovná skupina pre tvorbu, implementáciu a vyhodnocovanie Národnej protidrogovej stratégie SR, ktorá zabezpečovala odborné a operatívne aktivity.

Zhrnutím možno konštatovať, že MZ SR zohráva kľúčovú, koordinačnú aj výkonnú rolu v rámci implementácie Stratégie, pričom pokrýva široké spektrum činností od prevencie, cez liečbu až po zber údajov a medzinárodnú spoluprácu.

2.2 MV SR

MV SR v rámci plnenia Stratégie plnilo úlohy najmä v oblasti presadzovania práva, t.j. boja proti organizovanej drogovej trestnej činnosti a odhaľovaní nelegálnej výroby a distribúcie drog. V oblasti znižovania ponuky drog sa rezort vnútra SR podieľal na odhaľovaní a rozložení organizovaných skupín pôsobiacich na území SR ako aj členských štátov EÚ. Dôležitou súčasťou tejto činnosti bolo riešenie prepojení s inými bezpečnostnými hrozbami.

MV SR sa taktiež zameriavalo na problematiku zneužívania prekurzorov, nezákonnej manipulácie s nimi a pašovania prekurzorov medzi SR a členskými krajinami EÚ. Spolu s MF SR sa podieľalo na realizáciách kontrolovaných dodávok, cezhraničného sledovania a iných medzinárodných aktivít. V rámci medzinárodnej výmeny informácií prebiehala spolupráca s Europolom a inými partnerskými zložkami, vrátane účasti na medzinárodných operáciách. Zvýšenú pozornosť venovalo aj digitálnym a logistickým kanálom zneužívaným na distribúciu OPL. Rezort spolupracoval aj so súkromným sektorom, najmä kuriérskymi a poštovými službami. Taktiež prebiehala spolupráca so zástupcami chemického priemyslu.

V oblasti zameranej na elimináciu nezákonnej výroby a pestovania OPL, MV SR pôsobilo ako prioritne represívny orgán. Spolupracovalo s ďalšími orgánmi štátnej správy na zabezpečení implementácie legislatívy EÚ. Taktiež využívalo analytickú činnosť, operačné databázy a technologické prostriedky, vrátane mobilných skenovacích zariadení.

V oblasti znižovania dopytu po drogách MV SR realizovalo rôzne preventívne aktivity, najmä prostredníctvom PZ SR a v súčinnosti s ďalšími orgánmi a organizáciami. Ich cieľom bolo zvyšovanie povedomia o rizikách spojených s drogami a včasné zachytávanie problémového

správania medzi mládežou. PZ SR vykonával besedy, preventívne prednášky a spolupracoval so školami a komunitami na lokálnej úrovni. Taktiež orgány samosprávy organizovali rôzne podujatia a aktivity orientované na zvyšovanie povedomia o škodlivosti OPL, životný štýl a kvalitné využívanie voľného času najmä medzi deťmi a mladistvými.

Vo sfére medzinárodnej spolupráce sa MV SR aktívne podieľalo na spoločných aktivitách s Europolom, Eurojustom, Interpolom a inými relevantnými partnermi. Zúčastňovalo sa na realizácii aktivitách EMPACT s cieľom zintenzívnenia cezhraničnej spolupráce a výmeny informácií o aktuálnych trendoch v oblasti drogovej kriminality. Okrem operatívnych aktivít sa MV SR podieľalo na spolupráci s UNODC, EMCDDA, INCB, CND ako aj pracovnými skupinami pôsobiacimi pri Rade EÚ a Rade Európy, napr. HDG a pod. Spolupráca sa uskutočňovala aj formou účasti a prednášok príslušníkov PZ na medzinárodných konferenciách, vrátane publikačnej činnosti v odborných médiách.

Celkovo možno konštatovať, že MV SR významne prispievalo k napĺňaniu cieľov protidrogovej stratégie najmä v oblastiach represie, odhaľovania trestnej činnosti a bezpečnostného dohľadu. Spoluprácou so zahraničnými partnermi a inovatívnymi analytickými nástrojmi a monitoringom MV SR podporovalo zvýšenie efektivity boja proti drogám.

2.3 MF SR

MF SR v oblasti boja proti drogám plnilo úlohy vyplývajúce z jeho postavenia ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť colníctva. Plnenie úloh v oblasti boja proti nedovolenému dovozu, vývozu a tranzitu OPL a ich prekursorov zabezpečovala FS.

CÚ a špecializované útvary KÚFS pravidelne vykonávali kontroly na poštách, medzinárodných letiskách a v prepravných spoločnostiach. Pri výkone kontroly bola použitá špeciálna technika a služobné psy v súčinnosti s PZ SR.

V rámci efektívneho odhaľovania a dokumentovania trestnej činnosti KÚFS v súčinnosti s OČTK na úseku boja proti OPL využíva inštitút kontrolovanej dodávky.

V rámci preventívnych krokov spojených s predchádzaním drogovej trestnej činnosti boli zo strany FS prijímané opatrenia reflektujúce na podozrivé zásielky pochádzajúce z tretích krajín sveta.

Výkon operatívnych činností bol podporovaný analytickou činnosťou útvarov FR SR a KÚFS. Prebiehala aktívna výmena informácií o riziku medzi Európskou komisiou a členskými štátmi, ako aj medzi jednotlivými členskými štátmi navzájom o riziku v súvislosti drogami, prekursorami alebo liekmi.

KÚFS v rámci svojich zákonných kompetencií spolupracoval a realizoval pracovné stretnutia s poštovými a expresnými prepravnými spoločnosťami s cieľom nastavenia efektívnych opatrení reflektujúcich na podozrivé zásielky.

S cieľom permanentného zvyšovania úrovne povedomia o problematike boja proti OPL a ich prekursorov boli v rámci FS prostredníctvom vzdelávacích aktivít pre príslušníkov FS realizované špecializované odborné kurzy a prednášky.

V rámci colných operácií organizovaných medzinárodnými organizáciami sa príslušné orgány FS zúčastnili kontrolných akcií zameraných na odhaľovanie porušovania všeobecne záväzných právnych predpisov v súvislosti s nezákonným dovozom, tranzitom a vývozom tovaru, napr. OPL.

Orgány FS intenzívne spolupracovali s orgánmi presadzovania práva na národnej úrovni, ako aj so zahraničnými agentúrami, ako napr. EUROPOL, OLAF. Rozvíjala sa spolupráca s partnerskými zložkami krajín V4, ako aj členských štátov EÚ.

Prostredníctvom styčného úradníka pre Národnú ústredňu Europol PPZ SR a styčného dôstojníka pre Europol bola realizovaná výmena informácií cez určené komunikačné kanály a spolupráca v oblasti eliminácie drogovej kriminality vo vzťahu k Europol-u, resp. k jeho členským a spolupracujúcim štátom.

Za rezort MF SR príslušné orgány FS, predovšetkým KÚFS, efektívne realizovali opatrenia zamerané na potlačanie prieniku drog, prekursorov a zakázaných látok na slovenský trh. V rámci svojich kompetencií prijali viaceré preventívne, kontrolné a represívne kroky. Významným aspektom úspešného plnenia cieľov bolo systematické budovanie a rozvíjanie medzinárodnej spolupráce, a to s členskými štátmi EÚ, medzinárodnými organizáciami a partnerskými krajinami mimo EÚ.

2.4. MZVEZ SR

MZVEZ SR zohrávalo v rámci plnenia Stratégie dôležitú úlohu najmä v oblasti medzinárodnej spolupráce. Jeho činnosť bola zameraná na posilňovanie diplomatických a odborných väzieb s medzinárodnými organizáciami, ako aj na reprezentovanie SR v zahraničných fórach a pri tvorbe strategických dokumentov EÚ v oblasti boja proti drogám.

Prostredníctvom SM OSN pri OSN vo Viedni a Ženeve sa MZVEZ SR aktívne podieľalo na prehlbovaní spolupráce s UNODC, CND, INCB, WHO, programom UNAIDS a ďalšími relevantnými subjektmi systému OSN. Tieto aktivity zahŕňali nielen účasť na zasadnutiach, ale aj výmenu informácií, koordináciu postojov SR a zapájanie sa do tvorby a implementácie globálnych politík v oblasti drog.

SM OSN vo Viedni zabezpečovala účasť zástupcov odborných rezortov SR na zasadnutiach CND a jej pracovných skupín. Vzhľadom na prierezový charakter problematiky spracovávala správy, analyzovala vývoj situácie v oblasti drog a pravidelne zasielala aktuálne informácie z UNODC a ďalších relevantných inštitúcií ústrediu ministerstva a dotknutým rezortom.

SM OSN v Ženeve, v úzkej spolupráci s MZVEZ SR a MZ SR, participovala na aktivitách koordinačného mechanizmu EÚ pri WHO a UNAIDS. Zúčastňovala sa na prípravách zasadnutí Výkonnej rady WHO, Svetového zdravotníckeho zhromaždenia a Programovej koordinačnej rady

UNAIDS, pričom aktívne vnášala slovenské postoje do medzinárodných diskusií, ktoré sa týkali drogovej problematiky v súvislosti s verejným zdravím.

MZVEZ SR sa tiež zapájalo do činnosti HDG pri Rade EÚ, podieľalo sa na príprave externých a politických stanovísk a dokumentov určených na schválenie Radou EÚ alebo Európskym parlamentom. Tieto činnosti zahŕňali napríklad návrhy vyhlásení, spoločných postojov EÚ alebo podporných dokumentov pre rokovania na multilaterálnych fórach.

Celkovo možno hodnotiť činnosť MZVEZ SR ako kľúčovú z hľadiska medzinárodného ukotvenia SR v oblasti boja proti nelegálnym drogám. Rezort napomáhal udržiavať diplomatickú kontinuitu, zastupoval záujmy Slovenska v európskych a globálnych štruktúrach a zabezpečoval medzirezortnú súčinnosť v zahraničnopolitických aktivitách spojených s drogovou problematikou. Jeho úloha bola dôležitá najmä pri zabezpečení prístupu k relevantným informáciám, reprezentácii SR v OSN a EÚ a tvorbe spoločných riešení v rámci medzinárodného spoločenstva.

2.5 MPSVR SR

MPSVR SR sa v rámci plnenia Stratégie zameriavalo najmä na preventívne, podporné a resocializačné opatrenia, ktoré mali za cieľ znižovať dopyt po drogách. Opatrenia rezortu boli zamerané najmä na deti, ktoré sú najviac ohrozené negatívnymi dopadmi drogovej závislosti.

V oblasti znižovania dopytu po drogách sú realizované opatrenia sociálnej kurately pre deti ako aj opatrenia sociálnej kurately pre plnoleté fyzické osoby, podporné a preventívne aktivity sú realizované v centrách pre deti a rodiny ako aj v rámci poradensko-psychologických služieb.

Rezort systematicky zlepšoval podmienky na vykonávanie resocializačných programov pre deti a plnoleté fyzické osoby závislé od alkoholu, drog alebo patologického hráčstva v centrách pre deti a rodiny s resocializačným programom. Tieto zariadenia poskytovali odbornú pomoc, starostlivosť a špecializované intervencie pre klientov podľa resocializačných programov centier a individuálnych resocializačných plánov klientov. Okrem priebežného sledovania výkonu týchto centier, bola v hodnotenom období osobitná pozornosť venovaná podmienkam prepojenia liečby a resocializácie a zabezpečeniu nadväzujúcej špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti poskytovanej lekárom so špecializáciou detská psychiatria alebo psychiatria.

MPSVR SR podporovalo protidrogovo zamerané aktivity aj prostredníctvom svojho dotačného systému.

2.6 MŠVVŠ SR

MŠVVŠ SR zohrávalo v rámci Stratégie významnú úlohu predovšetkým v oblasti prevencie. Jeho aktivity boli zamerané na podporu zdravého životného štýlu detí a mládeže, zvyšovanie informovanosti o rizikách spojených s užívaním drog, ako aj na posilňovanie odborných kapacít škôl a školských zariadení pri práci s ohrozenými skupinami.

V oblasti znižovania dopytu po drogách MŠVVŠ SR zabezpečovalo univerzálnu prevenciu zameranú na zdravý životný štýl detí a mládeže, vrátane zdravotnej osvety v oblasti užívania legálnych aj nelegálnych návykových látok, ako sú alkohol, tabak a drogy. Jednou z aktivít bola napríklad realizácia rozvojového projektu „Zdravie a bezpečnosť v školách“, ktorý bol zameraný na podporu inovatívnych preventívnych aktivít na školách. Prioritnými oblasťami podpory v rámci tohto projektu sú ochrana fyzického a duševného zdravia žiakov, skvalitňovanie psychosociálnej klímy v školách, zdravý životný štýl, odstraňovanie zdraviu škodlivých vplyvov a prevencia rizikového správania u žiakov

Rezort školstva zároveň podporoval systematické vzdelávanie odborných a pedagogických zamestnancov v oblasti preventívnej práce. Osobitný dôraz sa kládol na rozvoj univerzálnych zručností pri práci so skupinou a na zvyšovanie kvality selektívnej prevencie, ktorá sa zameriava na rizikové vývinové obdobia detí a mládeže. Zlepšovala sa aj dostupnosť školských a mimoškolských preventívnych programov, ktoré boli prispôbené potrebám konkrétnych cieľových skupín a regionálnym špecifikám.

Ministerstvo organizovalo vzdelávacie aktivity vrátane školení, workshopov a webinárov pre osoby a subjekty pracujúce s mládežou, v rámci ktorých bola protidrogová prevencia jednou z kľúčových tém. Tieto vzdelávacie aktivity boli zamerané nielen na odborníkov, ale aj na zástupcov občianskej spoločnosti a iných relevantných aktérov pôsobiacich v oblasti školstva a prevencie.

MŠVVŠ SR sa aktívne zapájalo aj do medzinárodnej spolupráce v oblasti drogovej politiky. Antidopingová agentúra SR plnila všetky náležitosti vyplývajúce zo Svetového antidopingového programu a je v súlade so Svetovým antidopingovým kódexom 2021. V oblasti výskumu, inovácií a prognózy MŠVVŠ SR podporovalo realizáciu školských prieskumov a výskumov, ktoré poskytovali aktuálne informácie o prevalencii užívania drog medzi žiakmi základných a stredných škôl. Tieto dáta tvorili základ pre ciele opatrenia, efektívne nastavovanie preventívnych programov a zvyšovanie informovanosti na všetkých úrovniach školského systému.

Celkovo možno zhodnotiť, že MŠVVŠ SR zohrávalo kľúčovú úlohu v oblasti primárnej prevencie a edukácie v rámci protidrogovej stratégie. Prostredníctvom systematických opatrení a spolupráce s ostatnými rezortmi a odbornou verejnosťou prispievalo k znižovaniu rizika vzniku závislostí už v ranom veku, čím významne ovplyvňovalo budúci vývoj v oblasti verejného zdravia a sociálnej inklúzie.

2.7. MS SR

MS SR sa v rámci implementácie Stratégie zameriavalo na právny rámec drogovej politiky, monitorovanie trestnej činnosti spojenej s drogami a zabezpečovanie dostupnosti liečby a starostlivosti pre osoby, ktoré užívajú drogy, najmä vo väzenskom prostredí. Významnou oblasťou činnosti MS SR bolo riešenie problémov v súvislosti s postihovaním drogovej kriminality a vytváranie podmienok pre humánnejší a efektívnejší prístup k osobám závislým od drog.

V oblasti znižovania ponuky drog sa MS SR podieľalo na monitorovaní a zbieraní údajov o počte právoplatne skončených trestných vecí týkajúcich sa drogovej trestnej činnosti, ako aj trestných činov spáchaných v súvislosti s drogami alebo pod ich vplyvom.

V oblasti riešenia škôd súvisiacich s drogami sa MS SR sústredilo najmä na zavedenie účinnejšieho modelu drogovej politiky v oblasti trestného práva. Jeho cieľom bolo zamerať sa na boj proti nelegálnemu obchodovaniu s drogami a zároveň predchádzať kriminalizácii samotných užívateľov drog, ktorí si látky držia pre osobnú potrebu.

Mimoriadne dôležitou sférou pôsobnosti MS SR bola oblasť väzenskej a justičnej starostlivosti. Rezort zabezpečoval dostupnosť zdravotnej starostlivosti v odbore všeobecného lekárstva a psychiatrie pre osoby užívajúce psychotropné látky v ústavoch na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody. V súlade s profiláciou jednotlivých ústavov sa vykonávalo súdom nariadené ochranné liečenie (protitoxikomanické, protialkoholické, alebo liečba patologického hráčstva). Okrem povinného liečenia sa vykonávalo aj dobrovoľné liečenie osôb, ktoré oň samy prejavili záujem.

MS SR sa zároveň zaoberalo zabezpečením prechodu odsúdených späť do civilného života po výkone trestu. V tejto súvislosti realizovalo výchovno-vzdelávacie a osvetové aktivity vo väzniciach, ktorých cieľom bolo posilňovať zdravý životný štýl bez drog, osobnostný rozvoj väzňov a ich pripravenosť na návrat do spoločnosti. Distribuovali sa informačné materiály s protidrogovou tematikou, ktoré pomáhali edukovať väznené osoby a motivovať ich k liečbe.

Z celkového pohľadu MS SR prispievalo k napĺňaniu cieľov protidrogovej stratégie nielen ako tvorca a správca právneho rámca, ale aj ako dôležitý článok pri zabezpečení liečby, ochrany zdravia a resocializácie osôb, ktoré prišli do konfliktu so zákonom v súvislosti s drogami.

2.8 MH SR

MH SR sa v rámci implementácie Stratégie sústredilo najmä na opatrenia v oblasti kontroly a regulácie medzinárodného obchodu s určenými chemickými látkami, ktoré môžu byť zneužitú na nelegálnu výrobu OPL. Jeho činnosť sa týkala najmä monitorovania, administratívneho dohľadu a spolupráce s ostatnými zložkami štátnej správy, ako aj s medzinárodnými inštitúciami.

MH SR pravidelne monitorovalo oblasť medzinárodného obchodu s látkami, ktoré môžu byť použité ako drogové prekurzory, teda látkami využívanými na výrobu nelegálnych drog. Zabezpečovalo, aby uvádzanie týchto látok na trh prebiehalo v súlade s osobitnými predpismi a európskymi smernicami. Týmto spôsobom MH SR prispievalo k obmedzeniu dostupnosti surovín pre nelegálnu výrobu drog na území SR.

V rámci implementácie opatrení EÚ týkajúcich sa kontroly nad drogovými prekurzormi MH SR zabezpečovalo komunikáciu a zber údajov pre potreby Európskej komisie a INCB.

Rezort plnil aj úlohy súvisiace s výkonom štátnej správy v oblasti prekurzorov drog. V tejto súvislosti spolupracoval s MV SR, Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv, KÚ FS a MZ SR. Táto medziinštitucionálna spolupráca bola dôležitá z hľadiska efektívneho dohľadu nad pohybom chemických látok na vnútornom trhu, ale aj pri zabezpečovaní spätnej väzby o identifikovaných rizikách a incidentoch súvisiacich so zneužitím týchto látok.

Z celkového pohľadu zohrávalo MH SR kľúčovú úlohu pri kontrole legálnych tokov chemických látok, ktoré by sa mohli stať súčasťou nelegálneho drogového reťazca. Jeho činnosť sa sústredila na preventívne opatrenia, legislatívnu kontrolu a dohľad nad obchodovaním s prekurzormi, čím významne prispelo k znižovaniu ponuky drog na Slovensku a k zvyšovaniu bezpečnosti v rámci jednotného európskeho trhu.

2.9 MK SR

MK SR sa v rámci plnenia úloh Stratégie zameriavalo predovšetkým na oblasť podpory verejného povedomia, prevencie a šírenia pozitívnych hodnôt prostredníctvom kultúrnych a mediálnych aktivít. Jeho pôsobnosť sa orientovala na posilňovanie postojov spoločnosti proti užívaniu drog a podporu zdravého životného štýlu, najmä prostredníctvom masmédií, kultúrnych inštitúcií a kreatívnych foriem komunikácie.

MK SR podporovalo osvetové, vzdelávacie a informačné aktivity, ktoré prispievali k zvyšovaniu povedomia o rizikách spojených s užívaním návykových látok. Rezort sa podieľal na vytváraní priestoru pre šírenie overených, odborných a vyvážených informácií, čím napomáhal formovať postoj spoločnosti k tejto problematike.

Rezort kultúry tiež vytváral podmienky pre realizáciu kultúrnych podujatí, ktoré mali preventívny charakter a boli zacielené najmä na deti a mládež. Tieto aktivity prebiehali prostredníctvom divadla, filmu, výstav, verejných diskusií a ďalších foriem umeleckého prejavu, ktoré sprostredkovali pozitívne vzory, hodnoty a životné postoje odporujúce užívaniu drog.

Celkovo možno konštatovať, že MK SR plnilo v rámci Stratégie úlohy, ktoré súviseli najmä s prevenciou, šírením osvedy a podporou aktívneho kultúrneho života ako nástroja na ochranu duševného zdravia a posilňovanie odolnosti voči rizikovému správaniu. Jeho pôsobenie dopĺňalo úsilie ostatných rezortov o systémový prístup k problematike drog a závislostí.

2.10 MO SR

MO SR sa v rámci Stratégie podieľalo na aktivitách smerujúcich k ochrane bezpečnosti, poriadku a zdravia príslušníkov ozbrojených síl SR, ako aj ostatných zamestnancov v rezorte obrany. Jeho činnosť bola orientovaná predovšetkým na preventívne opatrenia, vnútornú kontrolu a podporu zdravého životného štýlu, s cieľom zamedziť výskytu a šíreniu užívania drog v prostredí rezortu obrany .

V oblasti znižovania dopytu po drogách sa MO SR zameriavalo na pravidelné vykonávanie preventívnych, kontrolných a osvetových aktivít zameraných na rizikové správanie, vrátane užívania návykových látok. Príslušníci ozbrojených síl SR boli podrobovaní testovaniu na prítomnosť návykových látok. Rezort zároveň zabezpečoval odbornú prípravu a vzdelávanie profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu obrany v oblasti prevencie závislostí, a to najmä prostredníctvom prednášok, kurzov a informačných kampaní zameraných na dôsledky užívania drog a posilňovanie zdravých životných návykov.

Aj keď MO SR nemalo priame kompetencie v oblasti verejnej protidrogovej politiky v širšom zmysle, jeho interné opatrenia boli kľúčové pre zabezpečenie zdravotnej spôsobilosti príslušníkov ozbrojených zložiek. MO SR tak prispievalo k celkovej realizácii Stratégie najmä prostredníctvom prevencie.

Z celkového pohľadu zohrávalo MO SR špecifickú, ale dôležitú úlohu najmä vo vnútornej kontrole a výchove profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu obrany k životu bez návykových látok, pričom jeho opatrenia podporovali hlavné ciele Stratégie v oblasti znižovania dopytu po drogách a ochrany zdravia v bezpečnostných zložkách štátu.

2.11. MPRV SR

MPRV SR zohrávalo v rámci plnenia Stratégie špecifickú úlohu najmä v oblasti kontroly nad pestovaním rastlín obsahujúcich OPL, ako aj v rámci zabezpečovania súladu s legislatívou EÚ týkajúcou sa rastlinnej výroby. Jeho činnosť sa sústredila najmä na preventívne opatrenia, monitoring a spoluprácu s ostatnými rezortmi a odbornými inštitúciami.

Jednou z kľúčových úloh MPRV SR bolo zabezpečovanie kontroly nad pestovaním technického konope (*Cannabis sativa L.*), ktorého obsah THC je v súlade s legislatívnymi limitmi. V tomto smere MPRV SR vykonávalo správu systému povoľovania a evidencie pestovateľov technického konope a zabezpečovalo, aby nedochádzalo k zneužívaniu legálneho pestovania tejto plodiny na výrobu alebo distribúciu nelegálnych drog. Spolupracovalo pritom s kontrolnými orgánmi, ako aj s odbornými inštitúciami zaoberajúcimi sa testovaním a overovaním obsahu psychoaktívnych látok.

Z celkového pohľadu môžeme povedať, že MPRV SR plnilo špecifické, ale dôležité úlohy v oblasti prevencie zneužitia rastlín a ich produktov na výrobu drog. Jeho pôsobenie malo najmä regulačný, monitorovací a preventívny charakter, pričom významne prispievalo k zabezpečeniu kontroly nad legálnym pestovaním technických plodín s obsahom omamných látok a vytváraniu stabilného a bezpečného prostredia v poľnohospodárskej oblasti.

3 PLNENIE ÚLOH VYPLÝVAJÚCICH ZO STRATÉGIE

3.1 Plnenie úloh vyplývajúcich z uznesenia vlády SR č. 619 z 27. októbra 2021

V súlade s bodom B.1. uznesenia vlády SR č. **619 z 27. októbra** k "Národnej protidrogovej stratégii SR na obdobie rokov 2021 - 2025 s výhľadom do roku 2030" (ďalej len uznesenie") rozpracovali dotknuté subjekty Stratégiu do rezortných akčných plánov.

Následne na základe uznesenia bodu B.3. boli každoročne jednotlivými subjektmi predkladané Rade odpočty plnení hore uvedených akčných plánov.

3.2 Priority protidrogovej politiky v rámci Stratégie

Stratégia obsahuje šesť hlavných oblastí protidrogovej politiky:

- znižovanie ponuky drog,
- znižovanie dopytu po drogách,
- riešenie škôd súvisiacich s drogami,
- medzinárodná spolupráca,
- výskum, inovácia a prognóza,
- koordinácia, riadenie a vykonávanie.

3.3 Plnenie úloh vyplývajúcich zo Stratégie jednotlivým subjektom

3.3.1 Znižovanie ponuky drog

V rámci plnenie predmetnej oblasti boli zadefinované nasledujúce ciele:

1. Rozkladať organizované zločinecké skupiny zaoberajúce sa drogovou trestnou činnosťou, ktoré pôsobia, alebo vznikli v členských štátoch Európskej únie, alebo sa na ne zameriavajú pri páchaní drogovej trestnej činnosti, riešiť prepojenia s inými bezpečnostnými hrozbami a zlepšovať predchádzanie trestnej činnosti.

Gestor: MF SR (KÚFS), MS SR, MV SR

Ako: **KÚFS** rozvíjal spoluprácu so všetkými zainteresovanými rezortmi, orgánmi a inštitúciami, podporoval účinnú výmenu informácií s cieľom zvyšovania efektivity pri odhaľovaní drogovej trestnej činnosti.

MS SR monitorovalo a zbieralo údaje o počtu právoplatne skončených trestných vecí v oblasti drogovej trestnej činnosti a trestnej činnosti spáchanej v súvislosti s drogami, resp. pod vplyvom drog.

**Strednodobé vyhodnotenie plnenia úloh v oblasti protidrogovej politiky
za obdobie rokov 2021-2023**

MV SR sa v rámci medzinárodnej spolupráce zapájalo do aktivít vyplývajúcich z politiky EÚ zameranej na boj proti organizovanej a závažnej trestnej činnosti. V rámci platformy EMPACT sa zúčastňovali operácií zameraných na pašovanie drog, ako aj na odhaľovanie chemických látok využívaných pri ich výrobe. Tieto aktivity zahŕňali sledovanie pašovania po známych trasách, distribúciu cez zásielkové služby a odhaľovanie úkrytov vo vozidlách.

Súčasťou aktivít bola aj tzv. cyber patrola, orientovaná na vyhľadávanie predajcov drog na internetových trhoch vrátane tzv. dark webu. V spolupráci s KÚ FS príslušníci PZ SR podieľali na spoločných akciách, ktorých cieľom bolo odhaľovanie nelegálneho dovozu drog a iných zakázaných látok.

PZ sa v hodnotenom období zameriaval na odhaľovanie pašovania OPL a NPL do a cez SR ako aj organizovaných skupín zapojených do nezákonných aktivít spojených s drogovou trestnou činnosťou. Príslušníci PZ boli členmi spoločných vyšetrovacích tímov zameraných na odhaľovanie organizovaných skupín páchatel'ov pôsobiacich vo viacerých členských štátoch EÚ. V roku 2021 boli zástupcovia PZ členmi 1 spoločného vyšetrovacieho tímu, v roku 2022 v 6 tímoch a v roku 2023 v 4 tímoch. Okrem drogovej trestnej činnosti prebiehalo odhaľovanie farmaceutickej trestnej činnosti ako aj nezákonnej výroby, dovozu, vývozu a distribúcie látok s anabolickým a iným hormonálnym účinkom.

Popri operatívnych zásahoch sa PZ SR podieľal aj na analytickej činnosti a tvorbe odborných stanovísk pre európske a medzinárodné pracovné skupiny. Témy sa zameriavali na zneužívanie digitálnych technológií, poštových a kuriérskych služieb, spoluprácu s tretími krajinami a pod.

V súvislosti s odhaľovaním drogovej trestnej činnosti prebiehalo preverovanie finančných tokov a pôvodu majetku. Súčasťou vyšetrovania bolo systematické monitorovanie podozrivých transakcií a financovania drogovej činnosti. V rámci spolupráce s finančnými inštitúciami prebiehala výmena informácií zameraná na preverenie pôvodu majetku a finančných tokov spojených s podozrivými osobami.

2. Zamerať sa na odhaľovanie nelegálneho veľkoobchodu s drogami a drogovými prekurzormi na vstupných a výstupných miestach Európskej únie.

Gestor: MF SR (KÚFS), MV SR

Ako: **KÚFS** zohrával zásadnú úlohu v spolupráci s domácimi a zahraničnými partnermi pri odhaľovaní pašovania drog, prekurzorov a ich páchatel'ov na hraniciach s tretími krajinami, ako je napr. Ukrajina. Kontroly tovaru boli realizované v rámci služobných činností použitím stacionárnych, resp. mobilných skenovacích zariadení.

MV SR - prebiehala intenzívna spolupráca PZ SR so zahraničnými protidrogovými zložkami a agentúrou Europol, najmä pri výmene spravodajských informácií v reálnom čase. Táto spolupráca umožnila realizáciu kontrolných opatrení na vstupných bodoch do schengenského priestoru a

zameriavala sa na odhaľovanie pašovania drog do EÚ. Prebiehala výmena informácií prostredníctvom styčných dôstojníkov a komunikačného kanála SIENA, pričom sa zdieľali údaje o záchytoch drog, páchatel'och aj trendoch v drogovej kriminalite. Na podporu efektivity komunikácie sa rozširovali pracoviská systému SIENA vrátane technického vybavenia a špecializovaného softvéru.

Súčasťou aktivít bola aj analýza organizovaného zločinu na úrovni EÚ a spracúvanie podkladov o činnosti zločineckých skupín. Policajti sa zároveň venovali rastúcej hrozbe zneužívania informačných technológií a poštových služieb, pričom pri kontrole zásielok odhalili viaceré prípady dovozu NPL. Tieto prípady sa vyšetrovali v spolupráci so zahraničnými partnermi. Europol podporoval vyšetrovanie aj formou operatívnych stretnutí, kontrolovaných dodávok a forenzej analýzy elektronických zariadení, čím prispel k zefektívneniu boja proti drogovej trestnej činnosti.

3. Zamerat' sa na zneužívanie logistických a digitálnych kanálov využívaných na distribúciu stredných a malých množstiev nelegálnych drog. V spolupráci so súkromným sektorom zlepšiť zaisti'ovanie nelegálnych látok pašovaných týmto spôsobom.

Gestor: MF SR (KÚFS, CÚ), MZ SR, MV SR

Ako: **KÚFS a CÚ** sa intenzívne zameriavali na kontroly na medzinárodných letiskách a poštách vo vz'ahu k novým trendom pašovania OPL a ich prekurzorov pri vstupe na colné územie EÚ. Na medzinárodných letiskách boli vykonané pravidelné kontroly transferových, tranzitných, ako aj charterových letov s cieľom odhaľovať ilegálny dovoz OPL a ich prekurzorov v batožinách cestujúcich prichádzajúcich z tretích krajín, a to prostredníctvom stacionárnych RTG prístrojov, tak aj vykonávaním fyzických kontrol. Rovnako boli vykonávané aj kontroly podozrivých leteckých zásielok, ktoré boli podporené využívaním služobných psov. Výkon kontroly na poštách bol zameraný na efektívne využívanie špeciálnej techniky pri dovoze zásielok z tretích krajín, ako aj analýzou rizika vychádzajúcou zo služobnej činnosti príslušníkov FS. KÚFS a CÚ udržiavali a rozvíjali kontakty v rámci existujúcej spolupráce s prepravnými spoločnosťami a súkromným sektorom.

MZ SR udržiavalo a rozvíjalo kontakty v rámci existujúcej spolupráce so spoločnosťami, ktorým bolo vydané povolenie na zaobchádzanie s OPL druhej a tretej skupiny.

MV SR - Slovenská republika sa zapojila do spolupráce s INTERPOLom v rámci tímu PANGEA, ktorého cieľom bolo vyhľadávanie závadových internetových stránok súvisiacich s trestnou činnosťou. V oblasti odhaľovania drogovej kriminality boli zhromažďované, spracovávané a analyzované relevantné informácie s cieľom predchádzať, odhaľovať a vyšetrovať trestné činy. Vzhľadom na pandemické opatrenia súvisiace s ochorením covid-19, ktoré posunuli časť nelegálnych aktivít do online priestoru, sa ukázal byť prístup k elektronickým dôkazom a ich následná analýza ako nevyhnutný. Dôležitú úlohu v tomto procese zohrala aj spolupráca medzi štátnymi orgánmi a subjektmi prevádzkujúcimi technickú infraštruktúru, najmä v súvislosti s rastúcim využívaním šifrovaných komunikačných kanálov. Príslušníci PZ SR sa venovali rizikovým analýzám zameraným

na cestujúcich a zásielky smerujúce na bratislavské letisko. V tejto súvislosti dochádzalo k identifikácii osôb podozrivých z drogovej trestnej činnosti, ktoré boli následne zaradené do zoznamu záujmových objektov (watchlist). Informácie získané na základe týchto zoznamov boli odstupované príslušným útvarom PZ SR a v niektorých prípadoch aj zahraničným partnerom. Tieto aktivity prispeli k efektívnejšiemu odhaľovaniu a dokumentovaniu drogovej trestnej činnosti v rámci medzinárodnej spolupráce.

4. Zamerať sa na nezákonnú výrobu a pestovanie omamných a psychotropných látok, zabrániť zneužívaniu a obchodovaniu s drogovými prekursorami na nedovolenú výrobu drog v súvislosti so škodami na životnom prostredí.

Gestor: MPRV SR, MZ SR, MV SR, MH SR.

Ako: **MPRV SR** Monitorovalo narábanie s makovou slamou a pestovanie určitých odrôd konopy siatej (*Cannabis sativa* L.), ako aj pestovanie odrôd konopy siatej uvedených podľa čl. 9 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 639/2014 s obsahom tetrahydrokanabinolu (THC) do 0,2% (w/w), ktoré sú pestované v systéme SAPS podľa nariadenia vlády SR č. 342/2014 Z. z. V reakcii na zmenu *acquis communautaire* a prijatie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 sa uplatňuje od 1. januára 2023 pre určité odrody konopy siatej limit 0,3 % THC stanovený v poslednej vete čl. 4 ods. 4 tohto nariadenia. Zoznam týchto určitých odrôd konopy siatej je uvedený v Spoločnom katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov EÚ.

MZ SR zabezpečovalo zber údajov týkajúcich sa NPL a ich výskytu, spôsobu výroby, distribúcie a podobne. Vytváralo podmienky pre zintenzívnenie odhaľovania a vyšetrovania v oblasti výroby, distribúcie, držby a predaja falšovaných liekov a neregistrovaných liekov na území SR. Poskytovalo informácie ohľadom legislatívnych opatrení EÚ zameraných na zneužívanie a nezákonnú distribúciu a drogových prekursorov, liekov a farmaceutických prípravkov. Podieľalo sa na skvalitňovaní a zvyšovaní dostupnosti informácií, využívaní prostriedkov presadzovania práva, komunikačných kanálov a analytických súborov týkajúcich sa OPL, NPL a prekursorov.

MŠVVŠ SR sa zameralo na odhaľovanie trestnej činnosti na výrobu, distribúciu, predaj a podávanie látok s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom.

MV SR v rámci špecializovaného vzdelávania príslušníkov PZ SR sa uskutočňovali odborné prednášky venované problematike drogovej a farmaceutickej kriminality. Ich cieľom bolo oboznámiť účastníkov s aktuálnym vývojom na drogovom trhu, metódami odhaľovania nelegálnych laboratórií na výrobu OPL, ako aj so spôsobmi nakladania s nebezpečnými chemikáliami a ich likvidácie.

MV SR v rámci činnosti Medzirezortného expertného koordinačného orgánu zabezpečovalo koordináciu aktivít v oblasti boja so zločinnosťou medzi orgánmi štátnej správy. V tejto súvislosti sa uskutočnili rokovania so zástupcami relevantných ministerstiev, prokuratúry a ďalších orgánov s cieľom zjednotenie postupu pri riešení problematiky zaraďovania NPL medzi zakázané látky.

Kriminalistický a expertízny ústav aktívne participoval na identifikácii látok a zariadení používaných pri výrobe OPL. Na základe expertíznych skúmaní boli odhalené viaceré prípady nelegálnej výroby a zneužívania chemických látok, ktoré predstavovali hrozbu pre verejné zdravie a bezpečnosť.

MH SR pravidelne monitorovalo oblasť medzinárodného obchodu s určenými látkami a ich uvádzaní na trh v súlade s osobitnými predpismi, zabezpečilo implementáciu opatrení EÚ v oblasti drogových prekursorov, zabezpečilo údaje pre potreby Európskej komisie a INCB. Zabezpečilo efektívny výkon štátnej správy pre drogové prekurzory v rámci spolupráce s MV SR, Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv, KÚ FS, ako aj s MZ SR. Aktívne reagovalo na potrebu prijatia účinných opatrení k zabráneniu zneužívania liekov s obsahom efedrínu/pseudoefedrínu na nezákonnú výrobu OPL.

3.3.2 Znižovanie dopytu po drogách

V rámci plnenie predmetnej oblasti boli zadefinované nasledujúce ciele:

1. Predchádzať užívaniu drog a zvyšovať informovanosť o nežiaducich účinkoch drog.

Gestor: MO SR, MV SR, MZ SR, MŠVVM SR, MPSVR SR, MK SR.

Ako: **MO SR** realizovalo edukačné aktivity zamerané na protidrogovú problematiku. Prostredníctvom edukačných aktivít tak predchádzalo užívaniu drog a rizikám s tým spojeným u profesionálnych vojakov a zamestnancov v pôsobnosti MO SR. Pozitívne formovalo postoje profesionálnych vojakov a zamestnancov k zdravému životnému štýlu a zvyšovalo uvedomenie si negatívnych dopadov užívania drog na ich osobné životy a pracovný výkon. MO SR realizovalo preventívno-bezpečnostné akcie na odhaľovanie užívania drog u profesionálnych vojakov a zamestnancov v pôsobnosti MO SR. MO SR sledovalo, vyhodnocovalo a sprístupňovalo vojenskej verejnosti trendy vývoja drogovej scény v útvaroch a zariadeniach v pôsobnosti rezortu.

MV SR - PZ SR ako aj orgány samosprávy priebežne realizoval rozsiahle preventívne a vzdelávacie aktivity zamerané na drogovú problematiku. Cieľom týchto aktivít bolo predchádzanie užívaniu drog ako aj minimalizácia iného spoločensky nežiaduceho správania spôsobeného ich vplyvom, prípadne zapojenie do páchania drogovej trestnej činnosti. Prednášky, besedy a iné aktivity sa uskutočňovali najmä na základných a stredných školách, kde boli zdôrazňované riziká a dôsledky konzumácie OPL a NPL ako aj súvisiace trestnoprávne dôsledky. Preventívne činnosti boli zamerané aj na ďalšie cieľové skupiny, napr.: pedagogickí pracovníci, chovanci v centrách pre deti a rodiny, mladiství, vodiči či zamestnanci rôznych inštitúcií. Mladí ľudia boli zároveň informovaní o rizikách spojených s konzumáciou alternatívnych foriem drog, napr.: edibles, vape a pod. V rámci aktivít boli zaradené aj ukážky práce policajných psov špecializovaných na vyhľadávanie omamných látok.

O preventívnych aktivitách a zásahoch v oblasti drogovej trestnej činnosti polícia informovala aj verejnosť a médiá prostredníctvom tlačových správ, príspevkov na sociálnych sieťach a článkov zverejnených v rôznych informačných kanáloch.

MZ SR zabezpečovalo univerzálnu prevenciu k zdravému životnému štýlu predovšetkým detí a mládeže, zdravotnú osvetu v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i nelegálnych návykových látok (alkohol, tabak, nelegálne drogy). Pokračovalo v aktivitách súvisiacich so zvyšovaním informovanosti o dôsledkoch užívania OPL, vrátane NPL.

MŠVVM SR (rovnako ako MZ SR) zabezpečovalo univerzálnu prevenciu k zdravému životnému štýlu predovšetkým detí a mládeže, zdravotnú osvetu v oblasti drogovej problematiky a užívania legálnych i nelegálnych návykových látok (alkohol, tabak, nelegálne drogy). Realizovalo výzvu rozvojového projektu „Zdravie a bezpečnosť v školách“ pre školy orientované na inovatívnu podporu prevencie nežiadúceho zdravie ohrozujúceho správania/konania žiakov a podporu zdravého životného štýlu. MŠVVM SR prispievalo k zníženiu dopytu po drogách prostredníctvom realizácie účinných opatrení škôl a školských zariadení v zmysle aktívnej ochrany detí. Zlepšovalo dostupnosť školských a mimoškolských preventívnych programov so zameraním na rizikové vývinové obdobia a programov v oblasti selektívnej prevencie. Podporovalo systematické vzdelávanie odborných a pedagogických zamestnancov škôl a poradenských zariadení v univerzálnych zručnostiach v práci so skupinou, s cieľom zvyšovania kvality selektívnej preventívnej činnosti v školách a školských zariadeniach. Zabezpečovalo vzdelávacie aktivity (školenia, workshopy, webináre a pod.) pre osoby a subjekty pracujúce s mládežou v oblasti prevencie, súčasťou ktorých je aj problematika protidrogovej prevencie.

MPSVR SR, resp. organizačné zložky rezortu vykonávali opatrenia na predchádzanie závislostiam u rizikových skupín detí a plnoletých fyzických osôb (výkon opatrení vrátane rôznych programov a poradensko-psychologických služieb). Boli vykonávané opatrenia na zlepšenie podmienok vykonávania resocializačného programu pre deti alebo plnoleté fyzické osoby závislé od alkoholu, drog, alebo patologického hráčstva v centrách pre deti a rodiny s resocializačným programom ako aj na zlepšenie odbornej pomoci pre deti s poruchou správania v dôsledku užívania alkoholu, drog, alebo v dôsledku patologického hráčstva, diagnostikovanou lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore detská psychiatria v centrách pre deti a rodiny.

S cieľom posilniť analytické a výskumné podklady pre ďalšie opatrenia v oblasti prevencie, poradenstva a intervencie v prostredí ohrozených rodín MPSVR SR naplánovalo v roku 2024 v rámci kontraktu s Inštitútom pre výskum práce a rodiny na rok 2025 výskumnú úlohu „Rodina s problémom užívania návykových látok“, súčasťou ktorej je aj monitoring prepojenia ústavnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti a následnej resocializácie detí a plnoletých fyzických osôb a (realizácia výskumnej úlohy prebieha).

MK SR prostredníctvom organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR realizovalo besedy, prednášky a semináre zamerané na protidrogovú prevenciu.

2. Zabezpečiť prístup a posilniť služby v oblasti liečby a starostlivosti.

Gestor: MZ SR

Ako: **MZ SR** - v rámci rezortu zdravotníctva bola zabezpečovaná liečebná starostlivosť (program tzv. čistej liečby), rozvíjanie programov substitučnej liečby pre pacientov so závislosťou od opioidov ambulantnou formou, psychiatrická liečba, doliečovanie a rehabilitácia ambulantnou formou, individuálne, skupinovo, terapeutické aktivity v rámci socioterapeutických klubov a klientov v resocializačných zariadeniach. Súčasne dochádzalo k monitoringu prepojenia liečby a resocializácie závislých od alkoholu, drog a patologického hráčstva.

Boli zabezpečované a podporované programy zameraná na edukačné intervencie v úzkej spolupráci s inými podpornými rezortmi. Venovalo sa sledovaniu systémových a štrukturálnych bariér rodových rozdieloch a ich dopadom na stigmatizáciu. Zaoberalo sa vytvorením špecializovaných ženských skupín ako aj špecifických programov v následnej starostlivosti, psychosociálnou rehabilitáciou a prepojením potrieb pre skupiny s osobitnými potrebami. Pokračovala registrácia nových liekov s obsahom OPL.

3.3.3 Riešenie škôd súvisiacich s drogami

V rámci plnenie predmetnej oblasti boli zadefinované nasledujúce ciele:

1. Intervencie na zníženie rizík a škôd a iné opatrenia na ochranu a podporu osôb, ktoré užívajú drogy.

Gestor: **MZ SR, MPSVR SR, MK SR, MS SR.**

Ako: **MZ SR** sa venovalo epidemiologickému sledovaniu kľúčových indikátorov monitorovania drogovej problematiky v SR pre národný informačný systém. Koordinovalo celoštátny informačný systém, v rámci ktorého je možné zaistiť včasné a diferencované šírenie informácií o NPL, ktoré môžu predstavovať potencionálne ohrozenie verejného zdravia na národnej úrovni. **MZ SR** sa zároveň zameralo na špecializovanú prevenciu vzniku infekčných ochorení prenosných krvou u vnútrožilových užívateľov drog, pričom táto prevencia zahŕňala aj programy cielené na výmenu injekčných striekačiek a testovanie osôb užívajúcich drogy, s cieľom znižovať riziká a podporovať bezpečnejšie užívateľské praktiky.

MPSVR SR prostredníctvom dotačného systému podporovalo podmienky na realizáciu programov s preventívnym protidrogovým zameraním.

MK SR v rámci dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva podporovalo projekty zamerané zmysluplné trávenie voľného času osôb zo znevýhodneného prostredia a rozvoj talentu a umeleckých zručností marginalizovaných skupín mládeže s cieľom začleniť ich do spoločnosti.

MS SR pracovalo na zavedení účinnejšieho modelu drogovej politiky so zameraním na postihovanie nelegálneho obchodovania s drogami a pred kriminalizáciou užívateľov drog a riešenie aplikačných problémov v súvislosti s postihovaním drogovej trestnej činnosti.

2. Riešiť zdravotné a sociálne potreby osôb, ktoré užívajú drogy vo väzenskom prostredí a po prepustení.

Gestor: MS SR

Ako: **MS SR** zabezpečovalo dostupnú lekársku starostlivosť v odbore všeobecné lekárstvo a psychiatria pre osoby užívajúce psychotropné látky vo všetkých ústavoch na výkon väzby a v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody. V súlade s platnou profiláciou ústavov zabezpečovali v rámci vykonávania súdom uloženého protitoxikomanického ochranného liečenia, protialkoholického ochranného liečenia, ochranného liečenia patologického hráčstva alebo ich kombináciou ambulantným alebo ústavným spôsobom.

MS SR zabezpečovalo v súlade s platnou profiláciou ústavov v rámci Zboru väzenskej a justičnej stráže vykonávanie dobrovoľného protialkoholického alebo protitoxikomanického liečenia. Zaoberalo sa aj prechodom odsúdených do občianskeho života. Zabezpečovalo osvetovo-vzdelávacie a výchovno-vzdelávacie aktivity zamerané na rozvoj osobnosti väznených osôb, posilňovanie ich zdravého životného štýlu bez drog. Bola zabezpečovaná príprava a distribúciu informačných letákov s protidrogovou tematikou, diagnostika a liečba sexuálne prenosných infekčných ochorení u užívateľov drog. Realizovali sa vzdelávacie a tréningové aktivity vo vzťahu k drogovej problematike pre príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže. Bol monitorovaný prienik a užívanie psychotropných látok vo väzenských objektoch a to aj služobnými psami vycvičenými na zisťovanie látok so špecifickým pachom.

3.3.4 Medzinárodná spolupráca

V rámci plnenie predmetnej oblasti boli zadefinované nasledujúce ciele:

1. Posilniť medzinárodnú spoluprácu s tretími krajinami, regiónmi, medzinárodnými a regionálnymi organizáciami.

Gestor: MZVEZ SR, MZ SR, MF SR (FR SR, KÚFS, CÚ), MŠVvaŠ SR, MV SR.

Ako: **MZVEZ SR** sa prostredníctvom SM pri OSN vo Viedni a Ženeve podieľalo na prehlbovaní spolupráce, výmene informácií a súčinnosti s UNODC so sídlom vo Viedni, CND, INCB, WHO a ďalšími relevantnými inštitúciami systému OSN.

SM pri OSN vo Viedni v súčinnosti s OSNO zabezpečovala, koordinovala a navrhovala účasť zástupcov odborných rezortov vlády SR na zasadnutiach CND a jej pracovných skupín. Vzhľadom na široký prierezový charakter problematiky spracovávalo správy, monitorovalo vývoj drogovej problematiky formou zasielania informácií obdržaných z UNODC ústrediu a relevantným odborným rezortom, zapájalo sa do koordinačných aktivít EÚ organizovaných Delegáciou EÚ v sídle OSN vo Viedni pri príležitosti zásadného podujatia v danej problematike. SM OSN Ženeva sa v súčinnosti s OSNO a MZ SR zúčastňovala koordinačného mechanizmu EÚ na pôde WHO a UNAIDS v Ženeve v rámci príprav na zasadnutia Výkonnej rady WHO a Svetového zdravotníckeho zhromaždenia a

Programovej koordinačnej rady UNAIDS v témach, ktoré súviseli so zameraním aktivít WHO a UNAIDS na problematiku boja proti drogám.

MZVEZ SR sa zapájalo do činnosti HDG pri Rade EÚ. Vystupovalo na úrovni Výboru stálych predstaviteľov členských krajín EÚ pri príprave externých a politických stanovísk a dokumentov určených na schválenie Radou EÚ a/alebo Európskym parlamentom.

MZ SR spolupracovalo s UNODC, CND, INCB, WHO a ďalšími inštitúciami OSN pôsobiacimi v oblasti drogovej problematiky. V rámci spolupráce sa zapájalo do činnosti, projektov a školení Pompidou Group pri rade Európy. MZ SR aktívne pracovalo v rámci HDG pri Rade EÚ a plnilo úlohy vyplývajúce pre Slovenskú republiku z členstva v HDG. Intenzívna bola aj spolupráca s EMCDDA (na základe Grantovej zmluvy), najmä v oblasti výmeny odborných poznatkov, harmonizácie dát a aktívnej účasti na expertných pracovných skupinách. Táto spolupráca prispela k zlepšeniu kvality národného systému monitorovania a zabezpečila účasť SR na tvorbe európskych drogovopolitických stratégií a analytických výstupov EMCDDA.

FR SR, KÚFS a CÚ intenzívne spolupracovali s agentúrami ako EUROPOL, INTERPOL, s Európskym úradom pre boj proti podvodom OLAF. Participovali a zabezpečovali plnenie úloh, ktoré vyplývali z operačných aktivít v rámci EMPACT-u (multidisciplinárna platforma proti hrozbám trestnej činnosti). Boli realizované pracovné stretnutia a výmena informácií založená na proaktívnom prístupe vo vzťahu k partnerským zložkám všetkých susedných štátov, ako i ďalších členských štátov EÚ, aj tretích krajín. Príslušné orgány FS sa zúčastňovali na spoločných policajno-colných operáciách.

MŠVVaŠ SR spolupracovalo na medzinárodnej úrovni a vytváralo partnerstvá v rámci rezortu školstva.

MV SR pravidelne poskytovalo medzinárodným organizáciám, ako napríklad UNODC, Europol, EMCDDA a ďalším subjektom zapojeným do tvorby a realizácie protidrogovej politiky národné štatistické údaje týkajúce sa represívnych a preventívnych aktivít v oblasti OPL, ako aj prekursorov a pre-prekursorov. Osobitná pozornosť bola venovaná zberu a analýze údajov týkajúcich sa vplyvu pandémie ochorenia Covid-19 na oblasť drog, prekursorov a pre-prekursorov, ako aj na správanie konzumentov a páchatel'ov drogovej trestnej činnosti. Informácie získané z praxe slúžili ako podklad pre medzinárodné hodnotenia a strategické odporúčania.

Zástupcovia SR sa podieľali na tvorbe spoločných európskych stanovísk a strategických dokumentov, napr. v rámci skupín HDG pri Rade EÚ, COSI atď.

3.3.5 Výskum, inovácia a prognóza

V rámci plnenie predmetnej oblasti boli zadefinované nasledujúce ciele:

1. Podpora výskumu, inovácií a prognóz v protidrogovej problematike.

Gestor: MZ SR, MŠVVM SR.

Ako: **MZ SR** vykonávalo aktivity v oblasti znalosti infraštruktúry a poskytovania informácií, monitorovania a hodnotenia situácie v oblasti nelegálnych drog na Slovensku. Podporovalo prístup orientovaný na budúcnosť, ktorým sa umožní rýchlejšie určiť nové trendy a vývoj a realizáciu rýchlych reakcií podložených dôkazmi.

MŠVVaŠ SR podporovalo realizáciu školských prieskumov a výskumov na získanie aktualizovaných informácií a podkladov k cieľným krokom a efektívnej prevencii a zvyšovania informovanosti. Monitorovalo prevalenciu užívania nelegálnych drog u žiakov základných a stredných škôl.

3.3.6 Koordinácia, riadenie a vykonávanie

V rámci plnenia predmetnej oblasti boli zadefinované nasledujúce ciele:

1. Zabezpečenie optimálneho vykonávania stratégie, koordinácie všetkých zainteresovaných strán.

Gestor: MZ SR, Rada.

Ako: **MZ SR (Rada)** koordinovalo a metodicky riadilo aktivity súvisiace s plnením úloh vyplývajúcich zo Stratégie. V súlade so štatútom sa uskutočňovali zasadnutia Rady a stanovili plány činnosti Rady na jednotlivé obdobia.

ZÁVER

Ako vyplýva z uznesenia vlády č.619 z 27. októbra 2021, bodu B.4. " *predložiť na rokovanie vlády komplexnú hodnotiacu správu o plnení úloh vyplývajúcich z Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2021-2025*", celkové zhodnotenie plnenia úloh vyplývajúcich zo Stratégie bude uskutočnené v roku 2027.

Vývoj v protidrogovej oblasti je predmetom neustálych zmien, tak ako v každej inej oblasti spoločnosti. Je možné konštatovať, že Slovenská republika, možno aj vďaka nastavení smerovania protidrogovej politiky sa radí medzi krajiny s dobre zvládnutou drogovou problematikou. Samozrejme, toto tvrdenie sa vďaka neustálym, niekedy aj nepredvídateľným zmenám môže zmeniť.